

NK nr. 39, 16. II 1977. a.

„MEES LA MANCHAST“ „Estonia“ laval

Cervantese «Don Quijote» on üle elanud tohutu arvu erinevaid tõlgitsusi ja adaptatsioone. Suurem osa neist on ironilised ja nad naeravad nähtuse üle, mis on saanud üldistava nimetuse – «donkihhotlus». Vaene Kurva Kuju Rüütel! öhatakse. «Sa ei saanudki võita, sest sa sõdisid tuuleveskitega!...»

Meie aeg on andnud terve rea romantilisi ja samal ajal ühiskonnakriitilisi tõlgitsusi Cervantese kuulsast romaanist. Ilusaim neist kuulub türgi poeedile, kommunist Nazim Hikmetile ja on järgmine:

kui don Quijote oma rännakutel kohtas ainult külma ja hingetut maailma, siis ei jäänud tal üle muud, kui astuda võitlusse tuuleveskitega. Ja mida rohkem ta kannatas, seda kaunimaks muutus talle Dulcinea.

Siin kõlab juba täie jõuga mõte ideaalist. Sama mõte väljendub ka Ameerika dramaturgi Dale Wassermani näidendis «Mees La Manchast». See ongi aluseks kuulsale muusikalile, mis laupäeval «Estonias» esietendus.

Dale Wassermani dramaatiline võti on oma geniaalselt lihtsusele omamoodi «Kolumbuse muna».

Wasserman seob kaks saatust – kirjaniku ja ta kangelase oma – üheks tervikuks. Sest kes võis olla veel donkihhotlikum kui Cervantes ise – äpardunud vaimulik ja unustatud sõjakangelane, hülijatud abielumees ja õnnetu armastaja, läbikukkunud poet ja vangistatud riigiametnik, kes oma surematu teose avaldamiseks pidi otsima võimuste ning suurnike alandavat soosingut.

«Mees La Manchast» viibki tegevuse Cervantese elu ühte drastilisemasse etappi – inkvisitsiooni- vanglasse. Selle teose epigraafiks sobivad suurepäraselt Sancho sõnad: «Seekord läheb asi veel hullemaks kui tuuleveskitega», sest mitte üheski tükis ei ela don Quijote üle rohkem alandusi kui Wassermanil ja üheski tükis ei jää kangelane niivõrd kangelaseks nagu Wassermanil. Ning don Quijote ei jää üksinda, talle jääb ta Dulcinea – Aldonza, kelle kuju kahtlemata kuulub kõrgeklassilisse dramaturglasse.

Sulev Nõmmik, teose lavastaja «Estonias» märkis, et tüki ideed võiks lühidalt sõnastada järgmiselt: ma olen inimene, ma usun inimesse ja usun, et ta läheb paremaks.

«Mees La Manchast» (muusika Mitch Leigh'it) on teos, mis on täiesti ära teeninud oma populaarsuse ja kahtlemata on üks paremaid muusikale üldse. «Estonia», tuues lavale «Mehe La Manchast», suhtus tükisse armastuse ja pieteeditundega.

Viimasel ajal on levinud tendents: muusikale lavastavad kõik teatrid ja toimivad suure loominguilise «vabadusega»: muusikat kärbitakse, solopartiid transponeeritakse, suur osa teatreid esitab muusika lihtsalt hellilindilt (sageli teiste artistide poolt sisselaulduna). «Estonia» on veendunud, et muusikal on sünteetiline teos ning autoripartituuri ignoreerimine on lubamatu; kui teatris ei jätku teose tasemele vastavaid interpreete, pole teatril ka õigust antud tükki lavale tuua. «Mees La Manchast» rasked vokaalpartiid seadsid ka meie vabariigi esimese muusika-teatri mitmete raskuste ette. Neist saadi üle.

«Mehe La Manchast» esineb «Estonia» lauljate-näitlejate paremik. Nimiosas on Georg Ots ja Voldemar Kuslap. Stseenid, kus Georg Ots, Endel Pärn (Sancho) ja Helgi Sallo vastastikku mängivad, kuulub tüki kulminatsioonide hulka.

Lavastuse kunstnik on Lembit Roosa, dirigent – Ülo Raudmäe.

L. METSAALT